

Reel Faizi Hedge Etmek

IFRS 9 hedge muhasebesi proje danışmanlıklarında karşılaştığımız dikkate değer sorulardan biri de, reel faiz oranı riskinin cash flow hedge muhasebesi kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceği.

Özellikle enflasyonun ve faiz oynaklığının arttığı dönemlerde birçok işletme ekonomik olarak nakit akışlarını “reel bazda sabitlemeye” çalışıyor. Ancak işin muhasebesel tarafına geldiğimizde IFRS 9’un yaklaşımı oldukça teknik ve sınırları net olarak çizilmiş durumda.

LIBOR benzeri değişken faizli bir kredi kullanmış bir işletmenin, bu kredi karşılığında bir faiz swapı yaparak reel faiz değişimlerinden kaynaklanan oynaklığı hedge etme amacı ilk bakışta ekonomik açıdan oldukça mantıklı görünmekle birlikte, hedge muhasebesi açısından maalesef aynı sonucu vermiyor.

Çünkü IFRS 9’a göre bir risk bileşeninin riskten korunmuş kalem (hedged item) olarak tanımlanabilmesi için, yapılan işlemin yalnızca ekonomik olarak anlamlı olması yeterli değil. Aynı zamanda, riskten korunulan bileşenin ayrı şekilde tanımlanabilir ve güvenilir şekilde ölçülebilir olması gerekiyor (B6.3.7, B6.3.8)

Buradaki en kritik nokta ise şu:

IFRS 9 nakit akışlarını nominal bazda değerlendiriyor. Yani değişken faizli kredi üzerindeki faiz oranları nominal olarak belirleniyor ve reel faiz değişimleri nominal faizlerin doğrudan bir fiyatlama bileşeni olarak kabul edilmiyor. Diğer bir deyişle, nominal faiz oranları uzun vadede enflasyon beklentilerinden veya reel faiz hareketlerinden etkilenebilir; ancak IFRS 9 açısından bu ilişki doğrudan ve ayrı tanımlanabilir bir risk bileşeni oluşturmak için yeterli görülüyor.

Bu nedenle Nisan 2021 tarihli karar metninde IFRIC’in de belirttiği üzere, reel faiz oranı riski, ilgili cash flow hedge ilişkisi içinde kabul edilebilir bir riskten korunmuş kalem bileşeni olarak değerlendirilemiyor.

Bizim açımızdan bu kararın en önemli mesajı şu:

Ekonomik risk yönetimi ile hedge muhasebesi her zaman birebir örtüşmüyor. Hazine ekiplerinin ekonomik olarak yönettiği bazı riskler, IFRS 9’un teknik kriterleri nedeniyle hedge muhasebesi kapsamına alınamayabiliyor. Özellikle enflasyona endeksli ürünler ve türev işlemler açısından “kabul edilebilir bir risk bileşeni olabilme” analizi oldukça kritik hale geliyor.

International Financial Advisory

Bu nedenledir ki, hedge dokümantasyonu hazırlanırken yalnızca ekonomik mantığa değil, IFRS 9'un riskten korunan kalem kriterlerine de çok dikkat edilmesi gerekiyor.